

Högsta förvaltningsdomstolen

Överklagan/ Begäran om prövningstillstånd gällande beslut i mål nr 1755-11 meddelat av Kammarrätten i Stockholm den 14 juli 2011

Ursprungligt överklagat avgörande: Patent- och registreringsverkets beslut den 28 februari 2011 i Ärende AD 2011/553

Klaganden: Jonas Lejon

Saken: 1) Rätt att överklaga Patent och registreringsverkets beslut
2) Rätt att ta del av handlingar i elektronisk form

Skäl för prövningstillstånd: 1) Kammarrätten i Stockholms beslut förbiser att Patent- och registreringsverket nekat att lämna ut de efterfrågade handlingarna även i utskrift.
2) Rättstillämpningen vad avser implementeringen av Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn i svensk rätt är oklar

Rätt att överklaga Patent- och registreringsverkets beslut

Jag söker prövningstillstånd för att få rätt att överklaga Patent- och registreringsverkets (PRV) beslut. Kammarrätten skriver i sitt beslut att PRVs beslut inte gått mig emot på ett sådant sätt att jag har rätt att överklaga det. Skälen för detta anges vara att PRV inte har någon skyldighet att lämna ut de efterfrågade handlingarna i elektronisk form samt att PRV inte har förvägrat mig möjlighet att ta del av handlingarna i utskrivet format. PRV skriver dock i sitt beslut att det skulle vara orimligt att expediera all den samlade informationen, vilket är vad jag har efterfrågat, i pappersformat. Kammarrätten har i sitt beslut inte beaktat detta ställningstagande från PRV och har alltså fattat sitt beslut på felaktiga grunder.

Jag anser därför att min rätt enligt 2 kap 13 § TF har åsidosatts och att rätt till överklagan föreligger.

Rätt att ta del av handlingar i elektronisk form

Jag har i min ursprungliga förfrågan till PRV begärt att få ta del av den allmänna handlingen "Svensk Patentdatabas" eller de allmänna handlingar som ingår i databasen i elektronisk form. Enligt 2 kap 13 § TF har en myndighet ingen skyldighet i större utsträckning än vad som följer av lag att lämna ut en upptagning för automatiserad behandling i annan form än utskrift. Genom Sveriges medlemskap i den Europeiska Unionen har direktiv som beslutas av Europaparlamentet och rådet rättsligt bindande verkan för Sverige.

Europaparlamentets och rådets direktiv 2003/98/EG om vidareutnyttjande av information från den offentliga sektorn (PSI-direktivet) har implementerats i svensk lagstiftning genom Lagen (2010:556) om vidareutnyttjande av handlingar från den offentliga förvaltningen.

Direktivet stadgar i artikel 3 att handlingar hos offentliga myndigheter om möjligt ska göras tillgängliga elektroniskt. I artikel 5:1 stadgas att offentliga myndigheter ska se till att deras handlingar finns tillgängliga på elektronisk väg om det är om det är möjligt och lämpligt. Tillgängliggörandet ska ske i alla redan befintliga format och språkversioner. Dock har en myndighet ingen skyldighet att skapa nya handlingar eller anpassa handlingar för att uppfylla detta krav.

Regeringen menar i prop 2009/10:175 avsnitt 14.4.8 att det inte krävs någon särskild reglering om tillhandahållande av tillgängliga format i den svenska lagstiftningen. Skälet för detta anges vara att regleringen i TF 2 kap 13 § inte innebär något förbud att lämna ut handlingar i elektronisk form. Möjligheten att neka elektroniskt utlämnande finns till som skydd för den enskildes integritet. Regeringen påpekar även att den vid flera tillfällen framhållit att det kan vara både effektivt och ändamålsenligt att lämna ut information i elektronisk form. Den menar också att en myndighet, i den mån någon registerförfattning inte uttryckligen förbjuder utlämnande i elektronisk form, fritt kan avgöra huruvida det är lämpligt att utifrån ett integritetsperspektiv göra ett sådant utlämnande.

Regeringen menar förvisso också att tillämpningen av bestämmelsen om tillhandahållande av tillgängliga format ska styras av bestämmelserna om direktivets tillämpningsområde i artikel 1. I artikel 1:3 stadgas att direktivet inte ska påverka medlemsstaternas gällande bestämmelser om tillgång till handlingar från den offentliga sektorn. Enligt regeringens tolkning innebär detta att artikel 5:1 inte kan vara avsedd att reglera tillgången till allmänna handlingar på något sätt som avviker från nationell rätt. Artikel kan heller enligt regeringens förmenande inte vara avsedd att påverka skyddet för den personliga integriteten.

Jag menar att direktivet bör tolkas som att artikel 1:3 handlar om medlemsländernas avgränsning mellan vad som är offentliga allmänna handlingar och inte samt att denna avgränsning inte ska påverkas av direktivet. De handlingar som enligt respektive medlemsstat är att anse som offentliga allmänna handlingar inom deras förvaltning omfattas däremot av artikel 3 och 5:1 och ska om det är möjligt och lämpligt lämnas ut i elektronisk form. Att skyddet för den enskildes integritet är en sådan fråga som ska vägas in i avgörandet om huruvida det är lämpligt att lämna ut en efterfrågad handling i elektroniskt format framgår av skäl 21 till direktivet. Något integritetshinder för att lämna ut de nu efterfrågade handlingarna i elektroniskt format föreligger dock inte.

Frågan om PSI-direktivets tillämpning och implementering i svensk rätt har tidigare inte prövats av någon högre instans. Rättsläget är därför oklart och vägledning från Högsta förvaltningsdomstolen skulle vara önskvärt. Eventuellt bör även ett förhandavgörande från Europeiska Unionens domstol inhämtas för att klargöra uttolkningen av bestämmelserna i PSI-direktivets artikel 3 och 5:1 i förhållande till artikel 1:3 och svenska myndigheters möjlighet att förvägra utlämnande av offentliga

allmänna handlingar i elektronisk form.

Då inget hinder ur integriteshänseende föreligger för att lämna ut de efterfrågade handlingarna i elektronisk form och PRV redan idag har rutiner för att söka i sina olika databaser och sammanställa den efterfrågade informationen anser jag det både vara möjligt och lämpligt att lämna ut dem i ett elektroniskt format. TF 2 kap 13 § ska alltså i och med PSI-direktivet tolkas så att det i svensk rätt har införts en skyldighet för myndigheter att lämna ut offentliga allmänna handlingar i elektronisk form om det är möjligt och lämpligt.

Jonas Lejon
Västerås, 2011-08-01